

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Ved Tøndermarsken forstås det ca. 13.000 ha store marskområde vest for Tønder, omfattende Møgeltønder Kog, Højer Kog, Gl. og Ny Frederikskog, Rudbøl Kog og Margrethe Kog.

Tøndermarskens biologiske værdi er velkendt. Således har EFs fuglebeskyttelsesdirektiv udpeget Tøndermarsken som et af de vigtigste fugleområder i EF, og fredningsstyrelsen har udpeget dele af marsken som »nationalt biologisk interesseområde«.

Men hertil kommer, at Tøndermarsken som det mest velbevarede inddigede marskområde i Europa også efter international målestok har en meget stor kulturhistorisk værdi.

Skal dette kulturhistoriske og biologisk værdifulde område bevares, er det en absolut forudsætning, at dyrkningsmønsteret med afgræsning af vedvarende græsarealer og bevandingssystemer bevares.

Imidlertid viser udviklingen fra 1945 til 1985, at området trues af opdyrkning. Hvor opdyrkingen af græsarealer tidligere havde en størrelsesorden af 1 pct. om året, er den i de senere år steget til 5 pct. årlig.

Dette har medført, at den sidste del af Møgeltønder Kog opdyrkedes i 1985, og at 72 pct. af Rudbøl Kog, 44 pct. af Ny Frederikskog og 19 pct. af Gl. Frederikskog nu er opdyrket.

Dette udviklingsbillede viser, at det er på høje tid, at der gribes ind med fredning, da store kulturelle og biologiske værdier går tabt hvert år.

I forbindelse med udarbejdelse af bevarings- og fredningsplaner for Tøndermarsken bør det undersøges, om staten administrativt og økonomisk skal gå ind i den fremtidige drift af området, herunder specielt i bevaringen af bevandingssystemet i de ydre koge.

Udgifterne i forbindelse med oplysning og formidling til befolkningen bør bæres af det offentlige.

Bemærkninger til forslagets enkelte punkter

Ad 1

Der skal hurtigst muligt nedlægges forbud mod yderligere dræning og omlægning i henhold til § 11 i lov om naturfredning, således at der ikke foretages yderligere dræning og omlægning, mens fredningssagen pågår.

Ad 1 a

Fredningskravet skal omfatte Gl. og Ny Frederikskog samt Rudbøl Kog. For hele Gl. Frederikskog, størstedelen af Ny Frederikskog og den vestlige del af Rudbøl Kog skal kravet være, at området kun må anvendes til afgræsning og høslæt, at omlæg ikke må finde sted, og at arealer, der i dag anvendes til andet end vedvarende græs, inden for en 10-årig periode skal overgå til vedvarende græs, således at der sikres et stort sammenhængende marskområde præget af traditionelle dyrkningsmetoder.

For den østlige del af Rudbøl Kog skal fredningskravet være, at områdets anvendelse og drift ikke må ændres i forhold til i dag, og at bevandingssystemet opretholdes.

Ad 1 b

Et fremtrædende karakteristikon ved marsken er, at denne er uden egentlig træbevoksning, hvilket giver et helt særligt landskabsbillede. Dette bør også sikres fremover – i hvert fald i de ydre koge.

Ad 1 c

I de ydre koge må nybyggeri ikke finde sted. Dog kan tilladelse gives i forbindelse med eksisterende byggeri under hensyntagen til områdets karakteristiske, friske byggestil.

Ad 1 d

Med Vidåsystemet forstås foruden åløbet mellem digerene Rudbøl Sø og Magisterkogen.